75 Kuruş

Çark Matbaası - Ankara, 1975

ODTÜ-DER KURULURKEN

TÜSTAV

ODTÜ öğrencileri kültür derneği yayını

Ekrem Morah
bağışıdır - 2012

ÖNSÖZ

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Öğrencileri Kültür Derneği (ODTÜ-DER), Şubat 1975'te kuruldu. Bu broşür ODTÜ-DER'in görüşlerini tanıtmak amacı ile hazırlanmıştır. Gençlikle ilgili birçok konuya değinmek zorunluluğu, sorunların derinliğine işlenememesine neden oldu. Bu bakımdan broşürde yetersizlikler kaçınılmaz olarak ortaya çıktı. Gelecek günlerde bu sorunları enine boyuna işleyen yazıların hazırlanması planlanmıştır.

TÜSTAV

I. GİRİŞ : NİÇİN ÖRGÜTLENMELİYİZ?

ODTÜ öğrencilerinin kendi sorunlarının çözümünde demokratik bir baskı grubu oluşturabilmesi için bir derneğin kurulması gerekli idi. ODTÜ-DER özel olarak bu amaç için ve genel olarak Türkiye halkının bağımsızlık ve demokrasi kavgasında ilerici, yurtsever, devrimci ODTÜ öğrencilerinin örgütlü olarak gereken yerlerini alabilmesi için kurulmuştur.

Sınıflı bir toplumun insanlarıyız. Bu toplumun insanları olarak, sınıflar arası ilişki ve çelişkilerden doğan sorunlarımız var. Günlük yaşantımızda kimimiz bu sorunların bilincine vararak, kimimiz ise hiç olmazsa bunların yüzeysel etkisinden sürekli bir tedirginlik içerisindeyiz. Toplumsal sınıfların verdikleri kavga sömürenlerle sömürülenlerin kavgası olarak somutlaşıyor. İşte bu ortamda, tüm bireyler bu kavgada kaçınılmaz olarak saf tutuyorlar. Yaşantımızın bu döneminde de bizler, yüksek öğrenim gençliği olarak, sınıflar savaşının kendi özel koşulları ve biçimleri doğrultusunda üniversiteye nasıl yansıdığına tanık olmaktayız, daha doğrusu hayatın canlı pratiğinde bu mücadelenin bilfiil unsurları olmaktayız.

liği ikinci Başkanı Can Savran, Elmalı'da toprak işgali yapan köylülerin çağrısı üzerine onlara destek olmak için Antalya'ya giderken yolda trafik kazasında öldü. Artık üniversite içinde, «özerk ve demokratik üniversite», «halka dönük eğitim» sloganları her an duyulmaktaydı.

ABD emperaylizminin kültür politikası içinde bir kale olarak düşünülen ODTÜ elden gidiyordu. Bu durumdan ciddi şekilde rahatsız olan siyasal iktidar ve onun güdümündeki mütevelli heyeti ve Amerikancı Rektör Kemal Kurdaş, devrimci öğrencilere karşı yoğun bir saldırıya geçtiler. Disiplin kurullarını çalıştırmaya başladılar. Ve devrimci öğrenciler karşısına gerici faşist militanlarına kurdurdukları kulüpleri çıkardılar.

1968 Ekiminde, akademik isteklerle, özerk ve demokratik üniversite sloganlarıyla bütün öğrencilerin katıldığı direniş ve boykotlar başladı, başarıyla sürdürüldü. Öğrencilerin akademik haklarının kazanılmasında önemli bir adım atıldı.

6 Ocak 1969 bütün dünyanın gözlerinin ODTÜ'ye çevrildiği gün oldu. CIA'nın Vietnam'daki pasifikasyon (halk kitlelerinin devrimci mücadeleye katılmasını ve desteklemesini engellemek için uygulanan her türlü baskı, terör, işkence, katliam politikasının adı) hareketinin yöneticisi baş cellat, katil Commer Büyük Elçi olarak Türkiye'ye yollanmıştı. Ankara'ya gelişi sırasında diğer devrimci ve yurtseverlerle ona hak ettiği cevabı veren ODTÜ'lü devrimciler, Havaalanının arka tarafından kaçmak zorunda kalan Commer'i, ODTÜ'ye Amerikancı Kurdaş'ı ziyarete geldiğinde gerektiği gibi ağırladılar(!). Yakılan Commer'in arabası hızla büyüyüp gelişen bağımsızlık mücadelesinin meşalesi oldu. Üç binden fazla ODTÜ'lü devrimci, yurtsever genç im-

olarak yürütmektir. Ekonomik-demokratik mücadele özünde halkın siyasi iktidarı için verilen mücadelenin ayrılmaz bir parçasıdır ve diyalektik bir bütün içerisinde karşılıklı birbirlerini etkilerler.

Bu bilginin ışığında baktığımızda Türkiye'de işçi sınıfının siyasi örgütlenmesinin eksikliği, halk yığınlarının ekonomik-demokratik örgütlenmesinin yetersizliği göze çarpmaktadır. Değişik mücadeleler için (ve fakat kaçınılmazcasına bir bütün içinde yer alan bu mücadeleler için) değişik yapıda örgütler kurulması gerektiğinden, örgütlenme sorununun genel mücadeleyle bağlantılı olarak çözümlenmesi gerekir. Demek ki genel sınıflar mücadelesinin bir parçası olan gençlik mücadelesinin de «elverdiğince» örgütlü olarak sürdürülmesi zorunludur. «Elverdiğince», çünkü günümüz pratiğinde önümüze çıkan baskı ve kısıtlamalar şu somut gerçeği açıklamamızı gerekli kılmaktadır:

Birincisi, birkaçı dışında bütün yüksek öğrenim kurumlarında polisiye faşist dernekler kurdurulmuştur. İkincisi, 12 Mart faşizmi döneminde tezgâhlanan 1630 sayılı Dernekler Kanunu, tüm halkımızın ve gençliğin gerçek anlamda ekonomik-demokratik örgütlerini kurmasını engellemektedir. Çünkü polisiye faşist derneklere tüm öğrencilerin doğal üyeliği gibi bir zorunluluk olmadığından, belirli kişilerden yani egemen sınıfların uşaklarından başkaları üye olamamaktadır. Yeni dernekler kanununun diğer bir maddesine göre de, bir okulda birden çok öğrenci derneği kurulamamaktadır. İşte bu nedenledir ki, ODTÜ'de demokrasi düşmanı bir azınlık maşa olarak kullanılarak ODTÜ öğrencilerinin tüm diğer üniversite öğrencileri gibi örgütsüz ve sorunlarıyla başbaşa bırakılmasına çalışılmıştır. Yalnızca Fen ve Edebiyat Fakültesinde ve Mimar-

TÜSTAV

lık Fakültesinde ilerici, yurtsever öğrenciler tarafından kurulan ODTÜMFÖD ve ODTÜFEFÖD demokratik birer örgüt olarak faaliyetlerine devam edebilmektedir.

Görülüyor ki tüm bu bulguların altında öğrencilere dört dörtlük bir örgütlenme olanağının tanınmasını egemen sınıflardan beklemek saflık olacaktır. Tüm halkımız gibi gençlik de tam anlamıyla örgütlü değildir. Ama tüm kısıtlamalar parçalanmalı ve gerçek anlamda örgütlenme yolunda yine «örgütlü mücadele» verilmelidir. ODTÜ öğrencilerinin de, halkımızın bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesi doğrultusunda yerini alabilmesi için ve kendi akademik sorunlarına çözüm getirmede demokratik baskı grubu olarak ortaya çıkabilmesi için örgütlenmesi zorunludur. Çünkü, topluca düşünmek, davranmak ve böylesine ortak bir mücadeleye girişmek zorunlu ve kaçınılmazdır. Bir düşünce, bir davranış, en doğru da olsa bir örgütte somutlaşmıyorsa, onun, her zaman örgütlü olan davranış tarafından (mütevelli heyeti, rektör ve genel olarak faşizm tarafından) baskı altında tutulması kaçınılmazdır.

II. TÜRKİYE'DE BAĞIMSIZLIK VE DEMOKRASİ MÜCADELESİ :

Ülkemiz, emperyalizmin ve onun yerli ortağı tekelci sermayenin güdümünde ve aynı zamanda bağrında çağ dışı üretim ilişkilerini taşıyan çarpık kapitalist yapıya sahip bir ülkedir. Mevcut tekelci yapı emperyalizm tarafından yönlendirilmiş olduğu için cılızdır ve bu yüzden tekelci sermaye iktidara hiçbir zaman tek başına sahip olacak güce ulaşamamıştır. Belirli dönemlerde değişiklik gösterse bile, diğer gerici unsurlarla sürekli işbirliği halindedir. Aralarındaki çelişki, sömürünün paylaşılmasında derinleşmekte ve devrimci hareketi boğma doğrultusunda ise çıkarları bütünleşmektedir. Tekelci sermaye, özellikle devrimci hareketi boğmak, siyasi iktidara tam anlamıyla egemen olmak için bu kesimle (tefeci bezirgânlık ve toprak ağalığının üst kesimiyle) işbirliği yapmakta ve süreç içinde bu kesimi eritmek, ortadan kaldırmak doğrultusunda bir politika gütmektedir. Siyasi iktidarda yönlendirici güç tekelci sermayedir.

Egemen sınıfların baskı ve teröre baş vurmaları iktidarda kalabilmeleri için zorunludur. Bu açıdan onların iktidarı batı burjuva demokrasilerinden farklıdır. Sömürü alabildiğine yoğundur ve ikili bir karakter taşımaktadır (artık değer ve tekel kârı sömürüsü) halkın devrimci mücadelesinin yüksek olmadığı dönemlerde bile yönetenlerin zayıflıklarından, dışa bağımlılıklarından, diğer gerici sınıflarla ittifaklarının kaçınılmazlığından dolayı, kısacası uluslararası ilişkiler ve işbirliği yaptığı sınıf ve tabakalarla ilişkileri gereği zaman zaman gevşeyen yumuşayan ve zaman zaman sertleşen sürekli bir baskı, sömürü, zulüm yani FAŞİZM vardır. Bundan dolayı ülkemizde anti-faşist mücadele sürekli gündemdedir ve oligarşiye karşı verilen mücadelenin ta kendisidir. Oligarşi emperyalizm ve onun bütünleştiği yerli ortağı tekelci sermayenin ve emperyalizmle işbirliği halindeki tefeci bezirgân ve toprak ağalarının en büyüklerinin oluşturduğu egemen gücün adıdır.

Ülkemizde sürekli faşizmin varlığını belirtirken emperyalizm olgusunu doğru değerlendirmek ve onun özellikle 2. Dünya Savaşından sonra geri bıraktırılmış ülkelerle girdiği ilişkileri iyi gözleyebilmek gerek-

TÜSTAV

mektedir. 2. Dünya Savaşına kadar dışsal bir olgu olan emperyalizm, genel olarak girdiği bunalımın zorunlu sonucu olarak sömürü sisteminde bir dizi değişikliğe gitmek zorunda kaldı. Burada şunu belirtmekte yarar vardır; değişen emperyalizmin özü değildir, değişim sadece sömürü yöntemlerinde söz konusudur. Üretim ve teknolojide dev gelişmeler yeni pazarları gerektirirken sosyalist ülkelerin ve millîci hükümetlerin varlığı nedeniyle dünya düzeyindeki pazarları daralmış olan emperyalizm azgelişmiş ülkelerde pazarı, yani kapitalist üretim ilişkilerini geliştirme yoluna gitmiş, kendi güdümünde ve doğrultusunda bir tekelci sermayeyi geliştirmeye başlamıştır. Yani 2. Dünya Savaşına kadar dışsal bir olgu olan, ülkedeki sömürüyü artık-değer sömürüsünde bulunmayan, sadece mal ihracından ve ithalinden pay alan komprador (ticaret) burjuvazisi ile sürdüren ve gerici üretim ilişkilerini destekleyen emperyalizm, bu tarihten sonra içsel bir olgu haline gelmiştir. Ülke içinde direk artık-değer sömürüsünde bulunan bir burjuvazi yetiştirmeye ve pre-kapitalist üretim ilişkilerini kendi pazarını genişletme doğrultusunda çözmeye başlamıştır. Tekelci sermayenin kendi iç dinamiği ile gelişememiş olması ve dolayısıyla zayıflığı onun iktidarda kalabilmesi için sürekli bir faşizmi gerektirmektedir. Çünkü faşizm döneminde tekelleşme oranı çok daha fazladır, sömürü alabildiğine yoğundur. Bu sürekli faşizm olgusu kimi zaman gizli (kurumsal) kimi zaman açık biçimde kendisini göstermektedir. Tekelci sermaye bu süreçte zayıflığından dolayı iktidarda sürekli şekilde pre-kapitalist unsurlarla işbirliği yapmakta ve diğer taraftan onları eritebilmek için de açık faşizme ihtiyaç duymaktadır. Demek ki sürekli faşizm olgusu emperyalizmin gizli işgal yöntemiyle beraber ortaya çık-

mıştır. Gizli işgal yöntemi ise, dışsal bir olgu olan emperyalizmin aynı zamanda içsel bir olgu haline gelmesi demektir.

Bu yüzden günümüz Türkiye'sinde hangi düzeyde olursa olsun bir burjuva demokrasisinden söz etmek emperyalizm olgusunu yanlış yorumlamaktır ve mücadeleyi yanlış hedeflere yöneltir. Faşizmi yıkma yerle bir etme yerine onu yumuşatma, yontma yolunda mücadeleyi gündeme getirir ki, bu tür bir mücadele anlayışı yanlıştır. Çünkü, «çok iyi bilinmelidir ki, faşizm yerel veya geçici bir olay değildir. Faşizm, emperyalizm ve sosyal devrim döneminde kapitalist burjuvazi ve diktatörlüğünün sınıf hakimiyeti sistemidir.. Burjuvazi eski parlamenter demokrasi biçimi ve yöntemleri ile halk kitlelerini sınıf egemenliği altında tutamayacaktır.. Burjuvazinin tek çıkar yolu kitleleri faşizm ile zaptetmektir. Faşizm burjuvazinin sınıf egemenliğinin son aşamasıdır. Bütün burjuva devletleri eninde sonunda ya bir hükümet darbesiyle ya da «barışçı» bir yolla, ya gaddarca ya da tatlı sert bir biçimde faşizme geçer; geçiş yöntemleri önemli değildir. Ve belirli bir ülkenin özel şartlarına, sosyal yapısına, politik sınıflar ve güçler arasındaki dengeye bağlıdır.»

Faşizme ancak halkın örgütlü mücadelesi karşı durabilir. Faşizmi ancak halkın devrimci mücadelesi yıkacaktır. Faşizm tehlikesi ancak egemen sınıfların, kapitalizmin yerlebir edilmesiyle ortadan kalkacaktır. Halkımızın devrimci mücadelesi faşizme karşı güçbirliğini gerekli kılmaktadır. Bu, tüm anti-faşist güçlerin faşizme karşı birleşik cephesinin zorunlu olduğunu gösterir. Ve bu anlamda demokratik kitle örgütlerine de önemli görevler düşmektedir. Şimdi Bağımsızlık ve

TÜSTAV

Demokrasi mücadelesinde demokratik kitle örgütlerinin yerini ve görevini; gençliğin bu mücadele içindeki yerini anlatmaya çalışalım.

Bağımsızlık ve Demokrasi Mücadelesinde Demokratik Kitle Örgütleri :

Demokrasi mücadelesi «burjuva demokrasisinin sınırlarını genişletmek» anlamında bir demokratik mücadeleyi temel almaz, çünkü demokrasi mücadelesi halk iktidarı için mücadeledir. Bu iktidar mücadelesi işçi sınıfı partisinin önderliğinde gerçekleşir. Her türlü örgüt ve bu anlamda demokratik kitle örgütleri de (sosyalistlerin teorik ve pratik öncülüğü ile) bu demokrasi mücadelesinde yerlerini almalıdırlar. Demokratik kitle örgütlerini işte bu bütün içerisinde değerlendirmek gerekir. Onlar, demokrasi mücadelesinin bir parçasıdırlar ve mücadeleleri bu anlamda, yalnızca ekonomik-demokratik değildir. Yani amaçları yalnızca «akademik sorunlarla» uğraşmak değildir. Bu kısa açıklamalardan yola çıkarak (parti ve demokratik kitle örgütleri arasındaki bağı gözden kaçırmadan) bir demokratik kitle örgütünün ve onun başını çeken sosyalist kadroların başlıca iki temel görevi olduğunu ve bunların bir bütünün iki parçasını oluşturduğunu söyleyebiliriz: Birincisi örgütün vermesi gereken mücadeledir. Bu, örgütün özel olarak temsil ettiği kitlenin ekonomik-demokratik istemlerini gerçekleştirmek için mücadele etmesidir. Ve bu mücadelesinde örgüt, kitlesini (sendika ise işçiyi, öğrenci örgütü ise öğrencileri, v.b.) halkın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin saflarına çekmeli, bu kesimin en aktif biçimde mücadelenin genelinde yer almasını sağlamalıdır. Başka bir deyişle, o kitleye gerçek kurtuluşunun

nerede olduğunu gösterebilmelidir. Örgütün ikinci görevi ise bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesini yani sosyalizmi kitlelere anlatabilmektir. Kısacası, örgütün görevi eldeki tüm mücadele olanakları ile demokrasi ve bağımsızlık için mücadele etmektir. Kitlelerin günlük demokratik, ekonomik mücadelesini ana göreve tâbi kılmaktır. Yani mücadeleyi reformist bir anlayışla değil, devrimci bir anlayışla sürdürmektir. Mücadeleyi salt tavizler elde etmeye indirgememek gerekir. Çünkü reformlar uğruna mücadele demokrasi mücadelesinin içinde her zaman bulunur. Ancak, ekonomik-demokratik mücadele yöneticilerden yalnızca çeşitli günlük haklar istemek için değil aynı zamanda ve özellikle bir oligarşik yönetime son verilmesi için kullanılır. Bütünün bir parçası olarak, reformlar uğruna mücadele; özgürlük, demokrasi ve sosyalizm uğruna devrimci mücadeleye tâbi kılınır. Bu anlamda kitle örgütleri, yalnızca ekonomik-demokratik doğrultuda mücadelenin gelişmesi ve örgütlenmesi için son derece yararlı olmakla kalmazlar, aynı zamanda siyasal ajitasyon ve devrimci örgütlenmenin çok değerli bir yardımcısı olabilirler.

Pratikten edinilen deneyimler göstermiştir ki, kitleler belli bir dönemde örgütsel etkenliğini kanıtlamış bir örgütle olan ilişkilerini bile mekanikleştirebilirler: Artık kitlenin büyük bir kısmı örgütün mücadelesinin canlı unsurları olma niteliklerini yitirmişlerdir. Örgüt-kitle ilişkisi, avukat ve müvekkili ilişkisine benzemeye başlamıştır. Bu, örgütün kitleden soyutlanması demektir ve artık bu tür örgüte kitle örgütü denilemez.

Demokratik kitle örgütleri gerek halk için, gerekse üyeleri için talepçidirler her zaman. Çünkü, bağım-

TÜSTAV

sızlık ve demokrasi mücadelesinde programı ile yürütücü ve söz verici işçi sınıfı partisidir ancak. Bununla birlikte örgütsel tavırlardaki bu istem (talep) ve sunum (arz etme, söz verici olma) olgularını mekanik bir şekilde değerlendirmemek gerekir. Demokratik kitle örgütlerinin «talep edici» mücadelelerine siyasal bir içerik katılmazsa, bu örgütler kaçınılmaz olarak ve yalnızca reformlar için uğraşan örgütler durumuna düşerler. Biçimsel anlamında bir avukat işlevi yüklenerek kitleden soyutlanırlar. Kitleleri mücadele alanında pasifize ederler. Çünkü «haklarını koruyacak bir avukatları» vardır artık. Bu yüzden kitle ile bağların her zaman canlı tutulması gerekir. Kitleye öncülük, onu mücadelenin dar ekonomik-demokratik platformunda tutmakla değil, onu siyasal mücadeleye, yani genel olarak bağımsızlık ve demokrasi mücadelesine sokmakla olur. Diğer yandan, kitleler genellikle kaybedecekleri ya da kazanacakları hakların en belirgin olarak var olduğu koşullarda kendiliğinden örgüte koşabilirler. Demek ki, demokratik kitle örgütleri, yığınların en somut sorunlarına anında «teşhis» koyabilmelidirler. Ve bu anlamda da, sorunların çözümü için mücadelelerini verirken, gerçek ölçekte bir «tedavi»nin ancak bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi içinde sağlanabileceğini vurgulamalıdırlar.

Öyle ise devrimci bir kitle çalışması zorunludur. Kitlelerin somut sorunlarına el atmak, bu sorunlara politik bir öz vererek kitlelere tekrar sunmak... Bu çalışmayı mücadelenin sarmal gelişimi içinde bıkmadan, usanmadan tekrarlamak. Çünkü, politik çalışma bütün çalışmaların can damarıdır.

Öte yandan, «kollektif çalışma» ise örgütü ayakta tutan ana unsurlardan biridir. Kollektif çalışmayı tu-

tarlı kılan, sosyalist kadroların bu çalışmadaki önderliklerinin ölçüsüdür. Çünkü, tutarlı kitle örgütlerinde sosyalistler kaçınılmaz olarak lokomotif durumundadırlar. Bu kadrolar kitle hareketlerini, devrimci insiyatiflerini kullanarak yönlendirirler ve bizzat kendileri de hareket içinde deneyimler kazanırlar, yeni kadroların yetişmesine önayak olurlar.

III. BAĞIMSIZLIK VE DEMOKRASİ MÜCADELESİNDE GENÇLİK :

Gençlik konusuna geniş olarak girmeden önce, gençliğin sınıfsal karakterinin iyice belirlenmesi gerekmektedir.

Sosyalist olmayan toplumlarda gençlik, toplumun bütününe özgü bütün çelişkileri, uzlaşmaz sınıfların çelişkilerini taşır. Bundan da gençliğin ve hareketinin, sınıfsal çıkarların keskin çatışması dışında gelişemeyeceği, emekçilerin genç kuşaklarının hayati gereksinmelerinin ve hedeflerinin, emperyalizme ve faşizme karşı mücadelenin dışında sağlanamayacağı gerçeği çıkar.

Gençlik konusunda yapılan sınıfsal çözümlemelerde genellikle iki tür yanılgıya düşülmektedir. Birincisi, gençliğin belirli etkenlerden dolayı bir bütün olduğunu gözden kaçırmak ve onun içinde barındırdığı sınıfsal farklılıkları temel almak; ikincisi ise, gençliği toplumlardaki sınıflardan ve sınıf çatışmalarından bağımsız düşünmek. Bundan dolayı, gençliği irdelemeye çalışırken onun sosyal bir sınıf olmadığını, toplumun bütününe özgü çelişkileri yansıttığını, ancak sahip olduğu heterojen yapısına karşın gençliğin

TÜSTAV

göreceli olarak bağımsız bir grup oluşturduğunu gözden kaçırmamamız gerekmektedir. Ve bu anlamda toplumsal mücadeleler içinde gençliğin yerinden söz ederken, özel olarak gençlik mücadelelerinin de ona önderlik eden sosyalistlerin onu mücadeleye sokmasıyla ve bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin bütünlüğünde yer almasıyla tutarlı ve başarılı olabileceğini gözden kaçırmamamız gerekir.

Söz gelimi, batının tüketim toplumlarında, kapitalizmin yabancılaştırıcı yapısına karşı savaşan gençler vardır. Onlar aynı zamanda emperyalist kapitalizme karşı, mazlum halkların kurtuluş savaşını destekleyen yönde de sürdürmektedirler kavgalarını. Onlar, bilinçli topluluklar halinde, proletaryanın yanı başında, düzeni temelinden sarsan ve çelişkilerini keskinleştiren potansiyel güçler olma yolundadırlar. Bunun yanında geri bıraktırılmış ülkelerde emperyalizmin tahakkümü altında olan ve böylece gizli yada açık faşizmle yönetilmeleri kaçınılmaz olan ülkelerde, gençlik hareketleri özünde daha da farklıdır. Bu ülkeler gençliği, nicelik ve nitelik olarak daha keskin bir biçimde devrimci mücadelede saf tutmaktadırlar. Anti-emperyalist, anti-faşist mücadelelerin, halkların demokrasi, bağımsızlık, sosyalizm mücadelelerinin sıcak pratiğinde yerlerini almaktadırlar... Faşizme karşı işçi sınıfıyla birlikte tüm halk kesimlerinin verdiği mücadelenin içinde yer alan İspanyol gençleri vardır. Lâtin Amerikalı gençler ve özellikle Şili'li gençler vardır, tüm işkencelere, baskılara karşı yiğitçe duran, halklarının kurtuluşu için burjuvazinin en kanlı iktidar biçimi olan faşizme öldürücü darbeler indiren... Kamboçya'da, Laos'ta, Vietnam'da, Orta-Doğu'da kısacası tüm dünyada, emperyalist saldırganlara ve onların yerli uşaklarına karşı ulusal kurtuluş savaşları-

nı veren başka yiğit gençler vardır. Ve elbette, biz, Türkiye'li yurtsever gençler varız, emperyalizme ve faşizme olan nefretimizi yakın geçmişin sosyal pratiğinde de açık biçimde kanıtlamış olan -kanıtlamakta olan- kanıtlayacak olan... Çünkü, kendi kurtuluşumuzun ancak halkımızın kurtuluşu ile mümkün olacağının bilincindeyiz. Çünkü, yarınların çökmekte olan ve can çekişen kapitalizmin ve onun kanlı diktatörlüğü faşizmin değil, bütün emekçi halkın, bütün ilerici insanlığın gözlerini diktiği yüce sosyalizmin olduğunun bilincindeyiz. Demek ki, böylesine açık bir sosyal gerçeklikten kaynaklanan anti-emperyalist, anti-faşist başkaldırı bizleri zorunlu olarak ilerici, yurtsever, devrimci kılmaktadır. Devrimci Gençlik olarak bizler yüksek öğrenim gençliğinin sorunlarının soyutlanmış bir üniversite sorunu olmadığının bilincindeyiz.

Gençliği toplumsal yapı içinde değerlendirirken nasıl bir takım özelliklerini gözden kaçırmamamız gerekiyorsa, onun bir parçası olan üniversite gençliğini de aynı biçimde ele almalıyız. Birincisi, sömürü ve sömürülme ikileminde doğrudan yer almıyoruz. Bu, üretim sürecindeki yerimizin henüz belirlenmediğinden kaynaklanıyor. Gerçi ailelerimizin üretim ilişkileri içinde bulunduğu konum bize karakterini vermektedir. Genel olarak Türkiye'de üniversite gençliğinin büyük bir kısmı küçük burjuvazinin çeşitli katmanlarından gelmektedir. İşçi ve köylü kökenli gençler düşük orandadır. Ancak, üniversite gençliğinin, kendi aralarında ortaklaşa özelliklere sahip, kendine özgü sosyal bir varlık ve birçok sosyal sınıflardan çıkma türev bir grup olduğu da gözden kaçırılmamalıdır. Kuşkusuz bu sosyal varlığa sosyolojik bir anlam kazandıran olgu, onların bir arada bulunmaları, «üniversiteli» olmalarıdır. Kısacası, gençliğin genel olarak toplumun

TÜSTAV

bütününe özgü çelişkileri içinde barındıran; ve bu heterojen yapısına karşın göreceli olarak bağımsız bir sosyal grup olduğu doğrudur. Ve bu anlamda bütünselliği içinde gençliği, işçi gençlik, köylü gençlik ve öğrenci gençlik olarak da değerlendirmek doğrudur. Ama özel olarak öğrenci gençliği (burada üniversite gençliğini) değerlendirmede işçi, köylü, v.b. diye kesimlere ayırmanın geçerli olmadığı düşüncesindeyiz. Bu yüzden devrimci üniversite gençliğinin sınıfsal kökenini abartmamak gerekir. Öte yandan bizlerden, yani devrimcilerden ayrı olarak öğrenci gençlik içinde başka siyasal kümelerin de var olduğu bir gerçektir. Sosyalistlerin yanısıra, sosyal demokratlar ve diğer ilerici unsurlar anti-faşist kesimi oluşturmaktadırlar. Faşist bozuntuları, diğer gerici unsurlar ise karşı devrimin, faşizmin hizmetindedirler. Ve bir de henüz politize olmamış «ilgisizler» vardır. Açıktır ki, bu siyasal gruplaşmalar bir bütün olarak toplumdaki siyasal gruplaşmalara tekabül ederler. (Ancak, bu «tekabül ediş» öğrenciler arasındaki siyasal gruplaşmalar ile genel olarak toplumdaki siyasal gruplaşmalar arasında, güç ve sayıda mutlak bir orantı olması anlamında değildir). Başka bir deyişle sıraladığımız bu gruplaşmaların toplum içindeki mevcudiyeti, öğrenciler arasında da zorunlu ve kaçınılmaz olarak kendisini göstermektedir. Sınıfsal bölünme ise, elbette siyasal gruplaşmaların nihai temelidir. Ama bu nihai temel ancak toplumsal gelişme süreci içinde ve bu sürece katılanların, bu sürecin yapıcılarının bilinçlenmeleri arttıkça ortaya çıkar. İşte bunun içindir ki, faşistlerin içinde (satılmış ve artık iflâh olmaz insan dışı birkaç yaratıktan ayrı olarak) aldatılmış, bilinçsiz, saf halk çocuklarının bulunduğuna şaşmamak gerekir. Toplumdaki sınıfsal çelişmeler keskinleştikçe, faşizmin baskısı gözler önüne serildikçe, öğrenci gençlik içinde de bilinçli gençlerin, devrimcilerin sayısı giderek daha da artacaktır. Bu yüzden bir avuç faşist saldırganı tecrit ederek geniş gençlik kitleleri ile birleşmeli ve bizzat faşizmin ne olduğunu bilmeyen ve sınıfsal yapısını anlayamayan «ilgisiz» ve hattâ faşist eğilimli öğrencilere karşı bir «bilgi verme savaşı» da örgütlenmelidir.

Gençliğin Örgütlü Mücadelesi

Buraya kadar bağımsızlık ve demokrasi kavgasından ne anladığımızı, demokratik kitle örgütlerinin bu mücadele içindeki yerinin ne olması gerektiğini anlattık. Ve gençliğin bu mücadele içindeki yerini açıkladık.

Şimdi de bu mücadelede gençliğin nasıl yer alması gerektiğini, yani, onun örgütlü mücadelesini vurgulayalım.

Türkiye' de verilen bağımsızlık ve demokrasi kavsında en büyük sorunun halkımızın siyasal örgütlenmesinin henüz gerçekleşmemiş olduğunu; ekonomik-demokratik örgütlenmesinin ise yetersiz olduğunu hatırlayalım. Bu ortam içerisinde, Türkiye gençliğinin örgütlenmesi de önemli noksanlıklar taşımaktadır:

— Gençliğin yurt çapında merkezî örgütü kurulamamıştır.

— Gençlik en küçük birimine dek örgütlenememiştir.

Sosyalist hareketi yönlendirici bir partinin henüz oluşturulamamış oluşu, devrimci mücadele açısından en büyük eksikliktir. Ancak, toplumun en etkin kesimlerinden biri olan gençliğin henüz işçi sınıfının öz örgütü yok diye kendisinin de örgütlenmemesi düşünü-

DÜSTAV

lemez. Gençlik, halkın yükselen mücadelesi içinde yerini örgütlü bir biçimde almalıdır. Bu açıdan en güncel sorunumuz gençliğin tek merkezî kitle örgütünü (tüm «dükkâncı» anlayışları mahkûm ederek) oluşturmaktır.

Türkiye çapında tek merkezî kitle örgütü içerisinde gençliğin (işçi gençliğin, köylü gençliğin ve öğrenci gençliğin) en küçük birimine dek örgütlenmesi, hem bu örgütün işlemez, hantal bir yapıya sahip olmasını önleyecek, hem de kitle tabanına daha disiplinli kumanda edebilmesini sağlayacaktır. Açıktır ki, günümüz Türkiye'sinin sosyal pratiğinde aşağıdan yukarı gerekircilikle gündeme giren merkezileşme sorunun çözümü, yukarıdan aşağı iradecilikle gerçekleştirilmelidir. Gençliğin derlenmesi, böylece, bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin gereklerini kapsayacak ölçüde asgari ilkeler bütünlüğü ile sağlanacaktır. Bu ilkeler, anti-emperyalist, anti-faşist tüm gençliği birleştirecek yönde ortak ilkeler olmalıdır. Ve böylece bu asgari ortak ilkeler mihverinde derlenecek olan Türkiye gençliği, faşizme karşı birleşik cephesini gerçekleştirmelidir; böyle bir cephe genel siyasal planda henüz oluşturulamamış olsa bile... (Yukarıda da belirttiğimiz gibi, faşizme karşı birleşik cephenin siyasal planda kurulamamasının en büyük nedeni proleteryanın öz örgütünün varolmayışıdır.) Burada gençliğin tek merkezî kitle örgütünün acilliğini bir kez daha vurgulamakta yarar vardır. Çünkü bu örgütün en büyük işlevi gençliğin birleşik cephesini kurmak, ve en geniş tabanı örgütleyerek birleşik cephenin nihai amacına (bağımsızlık ve demokrasiye mümkün olduğu kadar yaklaştırmaktır.

Şunu da belirtelim ki, bu süreç içinde gözden kaç-

maması gereken bir gerçeklik de vardır: Heterojen bir yapıya sahip olan gençlik örgütlerinde farklı ideolojilerin temsilcileri elbette bulunacaktır. Ve bugünkü devrimci hareketin düzeyinden bakarsak, bulunmaları da kaçınılmazdır. Bu gruplar, gençliğin tek merkezî örgütünü kendileri için mutlaka bir ilke olarak benimsemelidirler. Öte yandan, gençliğin tek merkezî kitle-örgütü de halkın mücadelesi içinde yer alırken örgütsel bağımsızlığını önemle korumalıdır. Partilerin gençlik örgütleri kurmaları artık çok gerilerde kalmıştır. (Bu yüzden, hem «parti»ye bağlı örgütü kurup, hem de örgütlerinin bağımsızlığından söz edenler olsa olsa kendilerini kandırmaktadırlar. Böylesi hareketler, gençliğin tek merkezî örgütünün oluşturulmasını başından sabote etmektir, gençliği «bölmektir».) Gençlik kesimini **temel** çalışma alanı kabul edip gençliğin tek merkezi örgütünün oluşturulmasını engelleyenlere karşı amansız bir mücadele vermemiz gerekmektedir. Kısacası, gençliğin tek merkezi örgütünün oluşturulması için çaba harcamalıyız. Kendi dar görüşlerini gençliğin böyle bir örgütünün yaratılmasına engel olucu yönde işletenlere karşı çıkmalıyız. Ve onları mahkûm etmeliyiz.

Bununla birlikte, sınıflar arası çelişki keskinleştikçe ve devrimci mücadele kaçınılmaz olarak yükseldikçe, genel olarak hareketin bütünselliğinde varolan ve gençlik içinde de yansıyan çeşitli devrimci gruplar arasındaki ayrılıklar belli bir kristalleşmeye doğru gidecektir. Bu anlamda saflar daha da belirli olacak, ve pratikte, eylem içerisinde en başarılı sınavı veren, işçi sınıfının doğru politikasını savunan görüş diğerleri üzerine belli ölçüde ağırlığını koyacaktır. Ve bu anlamda belirli bir toparlanmayı getirecektir. Demokratik bir biçimde oluşan yönetimde doğru görüşün mer-

TÜSTAV

keziyetçiliği, toparlayıcılığı kendini gösterecektir. Böylece genel devrimci hareketin gelişimine uygun olarak gençlik hareketi de nitel olarak daha tutarlı düzeylere yükselecektir. Doğru görüşlerin getirdiği doğru hareket, diğer grupları da olumlu yönde etkileyerek onları özümseyecek, ya da onları kendi kabukları içine hapsederek kendi dükkâncıkları içinde hareketten soyutlanmalarına yol açacaktır. Burada kısa dönemli çıkar hesaplarıyla gençlik içinde at koşturan, parsa toplamak isteyen ve gençliği temel çalışma alanı olarak seçen eğilimlere şunu hatırlatmakta yarar var: Büyük bir ustanın da dediği gibi, eğer hareketinizin, çizginizin doğruluğuna inanıyorsanız bırakınız gençliği, işçi sınıfına, geniş halk yığınlarına gidiniz, hareketinizin doğruluğunu pratikte ispat ediniz, **gençlik peşinizden koşa koşa gelecektir.** Onun için gençliğin birliğini bozucu, onun mücadele gücünü kırıcı olmaktan başka işe yaramayan, kısa vadeli, bezirgan pazarlığına dayanan çalışma biçimlerine bir son vermek, gençliğin tek örgütü için çalışmak gerekmektedir.

Buraya kadar anlattıklarımızın ışığında gençliğin merkezi bir kitle örgütü içinde toparlanabilmesi için şu somut ilkeleri sıralayabiliriz:

— Anti-emperyalist, anti faşist olmak,

— Yönetimde demokratik merkeziyetçilik ilkesini benimsemek, (eleştiri-özeleştiri yöntemini uygulamak),

— Gençliğin acil istekleri uğruna mücadele etmek,

— Halklar üzerine yapılan baskıya karşı çıkmak, (anti-şovenist, anti-militarist olmak),

— Anti-reformist olmak, (sorunlara gerçek çözümün kısa dönemli ödünlerle sağlanamayacağına inanmak, faşizme karşı mücadelenin reformizme karşı mücadeleden ayrılamayacağını unutmamak),

— Gençliğin devrimci mirasına doğruları ve yanlışlarıyla sahip çıkmak, bunlardan gereken dersi çıkartmak,

— Merkezin tek olduğunu kabullenmek (küçük birimlere gidildikçe ayrı ayrı örgütlenebilmek ve fakat merkeze doğru gidildikçe birleşip tek merkez olmak ve bu anlamda öğrenci gençliği, emekçi gençliği tek merkez etrafında toplamak),

— Halkın mücadelesinden soyutlanmamak (kurtuluşumuzun ancak halkımızın kurtuluşu ile mümkün olabileceğini bilmek),

— İlerici dünya gençliği ile dayanışma halinde bulunmak,

— Örgütsel bağımsızlığı belirlemek ve fakat tavırda işçi sınıfının devrimci mücadelesinin yol göstericiliğini kavramak,

— Bir parti veya sosyalist gençlik örgütü gibi çalışmamak, dar kadro örgütü olmamak,

— Devrimci görüşün gençler arasında yaygınlaşması için çalışmak.

Gençliğin gerçek anlamda birliği, bu ilkeler doğrultusunda olabilir. Şurası unutulmamalıdır ki, gençliğin birliğini sağlamak demek her «grubun» gönlünü hoşnut etmek değildir. Dahası, yukarıda saydığımız ilkeler, gençliğin bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi için gereken subjektif koşulları içerebildiği kadar asgaridir. Ama tüm gençliği birleştirebilecek ölçüde de ortak ilkelerdir bunlar. Ancak ilkeler sözle değil, pratikte de kabullenilirse, bir kitle örgütü içinde toparlanılabilir. Başka bir deyişle, her grup gençliğin

TÜSTAV

tek merkezi yığın örgütünün oluşturulması için gerçekten çalışmalı, kendi grubunun disiplinini gençliğin tek merkezi örgütünün disipliniyle bütünleştirmelidir. (Gençlik içinde çalışan kadrolar açısından.) Bu, örgütün merkeziyetçilik anlayışına karşı gelinmemesi, demokratiklik ilkesinin «grupsal çıkarlar» uğruna dejenere edilmemesi demektir.

Her örgütün işleyişinde hayati bir önem kazandığı için (ve bir bakıma da yukarıda anlattıklarımıza bir açıklık getirebilmek için) yönetimde demokratik merkeziyetçilik ilkesinin nasıl çalıştığını irdeliyelim.

— Demokratik Merkeziyetçilik :

Bütün ilerici örgütler demokratik merkeziyetçilik ilkesine göre kurulurlar. Demokratik merkeziyetçilik, diyalektik bir bütün içerisinde değerlendirilmelidir. İşçi sınıfı partilerinin özelliklerinden birisi yönetimde merkeziyetçi yanın ağır basmasıdır. Demokratik kitle örgütleri ise yönetimde demokratik yönün öne çıkmasıyla belirlenirler. (Emperyalizmin ideologları devrimcilerin ortaya koyacakları eylemleri sabote etmek için özel bir çaba gösterirler. Bu çaba, demokratik merkeziyetçiliğin «subjektif; birkaç liderin uydurması» iddialarında odaklaşır. Demokratik mezkeziyetçiliğin hareket içine «sunî olarak sokulduğu»nu ileri sürerler. Ve hatta demokratik mezkeziyetçiliği «oligarşinin demir yasası» deyimiyle özdeşleştirmeye çalışırlar. Bu yüzden, demokratik mezkeziyetçilik ilkesini devrimci bir uyanıklıkla benimsemek ve ona sımsıkı sarılmak zorunludur.)

Bir örgüt genel anlamıyla, çoğunluğun görüşlerine uygun bir işleyişe sahip olması ile, öte yandan azınlıktakilerin görüşlerinin de savunulabilmesine olanak tanıması ile yönetsel açıdan «demokratik» bir içerik

taşır. Örgütün yönetiminde demokrasinin gerçekleşmesinin boyutları, örgütün yapısal biçimi ile de belirlenir: Örgütün büyük ya da küçük olması gibi.

Söz gelimi yöneticiler ve üyelerle ilişkilerin yüzyüze olabildiği birim örgütlerinde «demokratik mekanizma» kolaylıkla işleyebilir. Bu, birimlerde uygulanan özgül-örgütsel politikaların çoğunluğun görüşleri ile daha bir uyumlu olabileceği demektir. Ancak, bu ilkel demokrasi ortamının çoğunluğu, bir baskı grubu olarak, hareketin bütününe ters kararların alınmasına da neden olabilirler. Demek ki, böyle anlarda «denetim» olgusunun iyi değerlendirilmesi gerekir. Demokratik işleyişin özü, bir bakıma denetimi kullanmada yatmaktadır çünkü. Parçanın bütüne tabi olduğu gerçeği, bize somut durumlarda demokratik yanın mı, yoksa merkeziyetçi yanın mı, daha çok önem kazanmasını göstermelidir. (Açıktır ki, burada parça kişilerdir, ya da birimlerdir; bütün ise örgütün ya da hareketin kendisidir.)

Bir örgütte yürürlükte olan karşılıklı denetim nicelik olarak sabittir. Şöyle ki: Yöneticilerin fazla denetlediği yerde (mezkeziyetçiliğe önem verildiğinde) üyelerin denetimi azdır, demokratik yön tam işlemez. Bunun tersi de doğrudur. Bu durumu, bir elmayı kim fazla ısırırsa, diğerine az pay bırakması örneği ile açıklayabiliriz. Öte yandan, örgüt içi denetimin toplam miktarında değişmeler de mümkündür. Bu, yüksek veya alçak düzeyde denetim gerektiren somut durumların varlığı ile belirlenir. Kısacası, tutarlı bir örgütsel tavrın yaratılmasında, somutun çözümlenmesi yöntemi ile kullanılan karşılıklı denetim en hassas ölçütlerden birisidir.

Demokratik kitle örgütlerinde merkeziyetçi yanın daha bir önem kazanması, dışsal baskıların açık-

TÜSTAV

ça ortaya çıktığı durumlarda kendini gösterir. Doğaldır ki, mücadelenin çok yoğun olduğu dönemlerde «demokratik mekanizma»yı işletmek pratik için de güçleşir. Eleştiri yöntemi, örgüt göreceli olarak normal işleyişine kavuştuğunda hemen yeniden gündeme sokulmalıdır.

Öte yandan, «en demokratik» örgütlerde bile örgütsel işleyişe etkinlik kazandırmak amacıyla, merkeziyetçi yana gereken önem verilmelidir. Ve bunun gerçekleştirilmesi yolunda gereken tedbirler alınmalıdır. Örgüt içinde (ya da örgütler arasında) kademelenme bu açıdan gereklidir. Çünkü, rasyonalize denetim yapıları kaçınılmaz olarak bir hiyerarşi veya denetleme zinciri biçimini alan yapılardır. Bu, demokratik merkeziyetçilik diyalektik bütününü devrimci bir anlayışla kullanabilme yoludur (eğer bu olgu sağlanmazsa, merkeziyetçi anlayış bürokratik bir örgütsel biçime bürünür. Diğer yanda ise buna tepki olarak taban, «demokratik değerlere» dört elle sarılmak zorunda kalır ve «demokratik işleyiş» uğruna merkeziyetçi yönetimi yadsımaya yönelir. Artık söz konusu olan demokratik merkeziyetçiliğin diyalektik bütünselliği değil, aşırı denetim ve bireysel tavır alma sürtüşmesidir.)

Buraya kadar anlattıklarımızın ışığında, demokratik kitle örgütleri için denetim ölçütünü kullanarak çeşitli modeller ortaya koyabiliriz. Kademelenmenin alt kısmında bulunanların denetim gücünün çok az olduğu «tek elden yönetim modeli (otokratik model)» bunlardan birisidir. Böyle bir model üzerindeki aşırı merkeziyetçilik, demokratik kitle örgütlerinin işleyişini kemikleştirir. Üyelerinin örgütten uzaklaşmasına yol açar. Veya, örgüt üyelerinin örgütten ayrılmaya ni-

yetleri yoksa, bu sefer aşırı denetime tepki olarak her kafadan bir ses çıkmaya başlar, bireysel tavırlar yaygınlık kazanır. Böylece, hiç kimsenin elinde fazla denetimin olmadığı «liberal» veya «anarşik» örgüt modelleri ortaya çıkar. Bu tür örgütlere «başsız» örgütler de diyebiliriz. Öte yandan, örgütün yönetiminde, yani örgütsel politikanın saptanmasında etkin olmak isteyen unsurlar direnirlerse, bu kez de başsız örgütlerin yerini «çok başlı (poliarkik)» örgütler alır. Denetim, kim kime diş geçirirse onun tarafından gerçekleştirilir. Görülüyor ki, sıraladığımız bütün bu modeller, demokratik merkeziyetçilik ilkesinin çeşitli biçimlerde deformasyona uğramış görünümleridir.

Öyle ise, demokratik merkeziyetçilik ilkesine göre yönlendirilen tutarlı bir örgüt modeli nasıl sağlanacaktır? Bunun en kestirme yanıtı, belli ki, yukarıda anlattığımız yanılgılara düşülmemesidir. Aşağıdan yukarı demokratik işleyiş ve yukarıdan aşağı merkeziyetçi yönetimin kullanılmasıdır. Bu, süreç içinde, ikna, eleştiri-özeleştiri yöntemlerinin kullanılmalsıdır. Demokratik kitle örgütlerinde genel olarak demokratik yanın ağır basmasıyla birlikte, merkeziyetçi yöne de gereken önemi vererek ve daha çok somut koşulların çözümlenmesinin ışığında, hangi yönün öne çıkacağının tutarlı olarak belirlenmesidir.

IV. ODTÜ VE ODTÜ-DER

1965 yılında, A.B.D. emperyalizminin kültür politikası doğrultusunda ve Orta-Doğudaki ileri bir üssü olarak ODTÜ kurulmuştur. ODTÜ bir eğitim kurumu olarak dünya ve Türkiye bütününden ayrı tutulamaz.

TÜSTAV

ODTÜ'nün kuruluş amaçlarını, gelişmesini, günümüze kadar üniversitede verilen mücadeleyi daha iyi kavrayabilmemiz için emperyalizmin kültür politikasına, daha doğru bir deyişle, «emperyalizmin kültür saldırısına» bir göz atmakta yarar vardır.

Emperyalizm, ekonomik sömürüsüne ortam hazırlamak, kurulu düzeni çıkarlarına zarar vermeyecek biçimde yürütebilmek için kültür alanını da denetlemek ister. Özellikle, «yeni sömürgecilik» yöntemlerinin uygulandığı günümüz dünyasında, geri bıraktırılmış ülke halklarının alabildiğine sömürülmesinin sürdürülmesi için kurulu düzenin bozulmasını önleyecek biçimde «düşünce, duygu ve davranışların» beslenmesini sağlamaya çaba gösterir. Bu, emperyalizmin kültürel saldırısı yoluyla olmaktadır. Bu saldırının gerçekleşmesi, ülkedeki emperyalizmle bütünleşmiş yerli tekelci burjuvazi ve onun ortakları yardımıyla sağlanır.

Emperyalizmin kültürel saldırısının yöneldiği amaçları başlıca iki bölümde toplayabiliriz:

— Kendi anlayışına uygun, düzenin yürütücüsü ve savunucusu olacak teknik adam ve yöneticileri yetiştirmek.

— Boyunduruk altında tutulan ülkelerde, çıkarları düzenle çelişen sınıf ve tabakaların bu çelişkinin bilincine varmalarını önlemek, geciktirmek, emperyalizmi kanıksayacak, tezgâhlanan her yeni oyunu olağan karşılayacak bir kamu oyu yaratmak.

Emperyalizm, boyunduruğu altında tuttuğu ülkede daha kolay sömürü olanağı sağlayacak teknik elemanlar, yöneticiler ve pasif bir kamu oyu yaratmak amacına yönelik çalışmalar yapar dedik. Bunu, «beyin yıkama» diye de adlandırabiliriz. Emperyalizmin denetimindeki öğrenim kurumları, basın-yayın,

haberleşme araçları v.b. bu yolda kullanılır. Emperyalizmin kültür politikasının diğer belirgin özelliği «beyin göçü» olgusudur. Emperyalizm, kendi araştırma merkezlerine, fabrikalarına, hastahanelerine masraflarını geri bıraktırılmış ülke halklarına yükleyerek yetiştirdiği elemanları kendi ülkesine ithal eder. Beyin göçü dışında kalan diğerlerini ise sömürdüğü ülkede kukla olarak kullanmak ister. Bunlar içinde, emperyalist ülkelerin gereksinmelerine uygun, gelişmiş bir kapitalist ekonominin gerektirdiği her meslek dalında, en ileri araçları kullanacak biçimde eğitim yapan üniversite ve okulların kurulmasını sağlar, yardımlarda bulunur.

İşte ODTÜ'de emperyalist ülkelerin (başta A.B.D., İngiltere ve Hollanda olmak üzere) etki ve yardımlarıyla kuruldu. Amacı da, Orta-Doğu bölgesindeki yerel insan gücü gereksinmesini karşılamak, bir Amerikalı gibi düşünen ve davranan kişileri yetiştirmek idi. Özellikle, öğrenim dilinin İngilizce olması ODTÜ'nun kuruluş amaçlarının kolaylıkla gerçekleşmesi yolunda atılmış ileri (!) bir adımdı.

Emperyalizmin tahakkümü altındaki Türkiye'de eğitimin «bilimsel» ve tarafsız olması olanaksızdır. Ulusal çıkarlara uygun değildir ve genel değildir. Eğitim egemen sınıflara açıktır, emekçi sınıf ve tabakaları dışında bırakır. ODTÜ'de de Türkiye'nin eğitim sistemindeki bu temel niteliklerin aynısı görülür. (Hemen şunu da belirtmek gerekir ki, bu gerçeklerin göbeğinde yaşayan devrimci, yurtsever ODTÜ öğrencileri bu durumun farkındadır, üniversitenin halka dönük olmasının, demokratik ve özerk üniversite mücadelesinin, anti-emperyalist, anti-oligarşik (anti-faşist) mücadele bütünü içinde yürütülüp çözümlenebileceğinin bilincindedir. Bu

TÜSTAV

güne kadar bu kavgayı vermiştir, sürdürmektedir ve sürdürecektir.)

ODTÜ'nün kuruluş amaçlarını böylece gördükten sonra üniversitede günümüze dek olup bitene kısaca bir göz atalım, üniversitedeki mücadelenin nasıl doğup geliştiğini ve bizlere kadar nasıl geldiğini görelim:

1956 yılında 72 öğrenci ile öğrenime başlayan ODTÜ, müşavir rektör sıfatını taşıyan bir Amerikalı tarafından yönetilmekteydi. 1960 yılında öğrenci sayısı 507'ye yükseldi. Bu tarihten sonra şimdiki bulunduğu yere taşınan ODTÜ'ye bina ve diğer araç gereçlerinin sağlanması için her yandan yardımlar yağmaya başladı. Hızla gelişen ODTÜ amaçlarına ulaştıklarını sanan egemen güçleri çok memnun ediyordu.

Ancak, Hazırlık Okulu'nun açılmasıyla ODTÜ'nün çehresi değişti. Çünkü, onun görünümünü değiştirebilecek halk çocukları da artık üniversiteye girebiliyorlardı. Bu yeni öğrenci kitlesi, yurdumuzda hızla gelişmekte olan bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde yerini almakta gecikmedi.

ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü'nün (SFK) 1965'de kurulmasıyla ODTÜ devrimci, yurtsever gençliği sesini bütün yurda duyurmaya başladı. Sosyalistler öğrenci birliği seçimlerini kazandı. ODTÜ'de böylece bütün öğrencilerin demokratik mücadelede güçlü bir örgütü durumuna geldi. Anti-emperaylist mücadelenin hızla geliştiği bu yıllarda, 12 Kasım 1966'da, Ankara'da A.B.D.' ye karşı yapılan ilk anti-emperyalist mitinge ODTÜ öğrencileri bütün varlıklarıyla katıldılar. Polis ve gerici güçlerin saldırısına yiğitçe karşı koyarak mitingi başarıyla sürdürdüler. Gelişen toplumsal olaylar içinde yer alan ODTÜ'lü devrimciler, halkımızın ekonomik-demokratik mücadelesinde de yer aldılar. Öğrenci bir-

I. GİRİŞ : NİÇİN ÖRGÜTLENMELİYİZ?

ODTÜ öğrencilerinin kendi sorunlarının çözümünde demokratik bir baskı grubu oluşturabilmesi için bir derneğin kurulması gerekli idi. ODTÜ-DER özel olarak bu amaç için ve genel olarak Türkiye halkının bağımsızlık ve demokrasi kavgasında ilerici, yurtsever, devrimci ODTÜ öğrencilerinin örgütlü olarak gereken yerlerini alabilmesi için kurulmuştur.

Sınıflı bir toplumun insanlarıyız. Bu toplumun insanları olarak, sınıflar arası ilişki ve çelişkilerden doğan sorunlarımız var. Günlük yaşantımızda kimimiz bu sorunların bilincine vararak, kimimiz ise hiç olmazsa bunların yüzeysel etkisinden sürekli bir tedirginlik içerisindeyiz. Toplumsal sınıfların verdikleri kavga sömürenlerle sömürülenlerin kavgası olarak somutlaşıyor. İşte bu ortamda, tüm bireyler bu kavgada kaçınılmaz olarak saf tutuyorlar. Yaşantımızın bu döneminde de bizler, yüksek öğrenim gençliği olarak, sınıflar savaşının kendi özel koşulları ve biçimleri doğrultusunda üniversiteye nasıl yansıdığına tanık olmaktayız, daha doğrusu hayatın canlı pratiğinde bu mücadelenin bilfiil unsurları olmaktayız.

TÜSTAV

liği ikinci Başkanı Can Savran, Elmalı'da toprak işgali yapan köylülerin çağrısı üzerine onlara destek olmak için Antalya'ya giderken yolda trafik kazasında öldü. Artık üniversite içinde, «özerk ve demokratik üniversite», «halka dönük eğitim» sloganları her an duyulmaktaydı.

ABD emperaylizminin kültür politikası içinde bir kale olarak düşünülen ODTÜ elden gidiyordu. Bu durumdan ciddi şekilde rahatsız olan siyasal iktidar ve onun güdümündeki mütevelli heyeti ve Amerikancı Rektör Kemal Kurdaş, devrimci öğrencilere karşı yoğun bir saldırıya geçtiler. Disiplin kurullarını çalıştırmaya başladılar. Ve devrimci öğrenciler karşısına gerici faşist militanlarına kurdurdukları kulüpleri çıkardılar.

1968 Ekiminde, akademik isteklerle, özerk ve demokratik üniversite sloganlarıyla bütün öğrencilerin katıldığı direniş ve boykotlar başladı, başarıyla sürdürüldü. Öğrencilerin akademik haklarının kazanılmasında önemli bir adım atıldı.

6 Ocak 1969 bütün dünyanın gözlerinin ODTÜ'ye çevrildiği gün oldu. CIA'nın Vietnam'daki pasifikasyon (halk kitlelerinin devrimci mücadeleye katılmasını ve desteklemesini engellemek için uygulanan her türlü baskı, terör, işkence, katliam politikasının adı) hareketinin yöneticisi baş cellat, katil Commer Büyük Elçi olarak Türkiye'ye yollanmıştı. Ankara'ya gelişi sırasında diğer devrimci ve yurtseverlerle ona hak ettiği cevabı veren ODTÜ'lü devrimciler, Havaalanının arka tarafından kaçmak zorunda kalan Commer'i, ODTÜ'ye Amerikancı Kurdaş'ı ziyarete geldiğinde gerektiği gibi ağırladılar(!). Yakılan Commer'in arabası hızla büyüyüp gelişen bağımsızlık mücadelesinin meşalesi oldu. Üç binden fazla ODTÜ'lü devrimci, yurtsever genç im-

rı karşısında da etkin bir tavır alan, bağımsızlık-demokrasi yolunda mücadele veren ODTÜ'nün tamamen ellerinden gittiğini anlayan egemen güçler, üniversiteyi kapatmayı ve hattâ ortadan kaldırmayı bile düşündüler. Meclislerde bu konu tartışıldı, komisyonlar raporlar hazırladı.

Siyasal iktidarın beslemeleri, faşist militanlar ODTÜ'deki disiplinli mücadeleyi ve tüm öğrencilerin kararlılığını bildiklerinden, buraya saldırma ve diğer üniversitelerde yaptıklarını yapma cesaretini gösteremiyorlardı. Bu durumda, egemen güçler için yapılacak tek şey vardı: ODTÜ, polis ve jandarma tarafından basılmalı, her ne pahasına olursa olsun kapatılmalı, devrimci, ilerici yurtsever gençler hapishanelere doldurulmalıydı. 1970 sonlarında bu amaçla ODTÜ iki kez jandarma tarafından basıldı ve arandı, kısa sürelerle kapatıldı.

Nihayet 5 Mart 1971 sabahı ODTÜ dörtbine yakın tepeden tırnağa silâhlı kuvvetlerce basıldı. Otomatik silâhlarla öğrenci yurtları tarandı ve Şener Erdal öldürüldü, otuzdan fazla öğrenci yaralandı. ODTÜ öğrencileri polis copları altında spor salonlarına dolduruldu. Yüzlercesi tutuklandı, üniversite işgal edildi ve kapatıldı. Artık egemen güçler rahat bir nefes alabilirlerdi.

Bildiğimiz gibi, aynı günlerde faşizm de tezgâhlandı, yukarıdan aşağıya örgütlenip sahneye çıktı. ODTÜ'de öğretim üyelerinin, öğrencilerin, işçilerin tasfiyesine başlandı. Devrimcilere, ilericilere saldırı ülke çapında azgınlaşırken ODTÜ de ihmal edilmedi. Bunu üç yıllık koyu bir faşizm dönemi izledi. Bu yıla kadar birçok şehit verilerek elde edilen tüm demokratik haklar gaspedildi. Devrimciler öldürüldü, binlerce ilerici yurtsever hapse atıldı, işkence edildi, kitaplar yakıldı. İşte bu baskı, terör havasından günümüze gelindi.

ODTÜ—DER

Biz ODTÜ'lü öğrenciler olarak geçmişimizin şanlı mirasına -doğruları ve yanlışlarıyla- sahip çıkıyoruz. Geçmişin bize verdiği deneyimlerin ışığında ve devrimci yaratıcılığımızı kullanarak, günümüzde de ODTÜ öğrencileri olarak mücadelemizi sürdürmeye kararlıyız. ODTÜ-DER'in kuruluşunun anlamı işte bu anlayışta yatmaktadır.

Demek ki, ODTÜ öğrencileri olarak önümüzdeki somut görev, tüm ODTÜ çapında, her öğrenim biriminde örgütlenmeyi sağlamak, Ankara'da ve giderek bütün Türkiye'de gençliğin merkezî kitle örgütünde derlenmesi sürecinde yerimizi almaktır. ODTÜ-DER, bu yüzden çift işleve sahip bir örgüt olmak zorundadır: Birincisi, ODTÜ çapında tüm öğrenim birimlerinin tek merkezî örgütü -yani birim örgütlerinin aritmetik toplamı değil, onların organik bütünlüğüdür-. Diğer yanda Türkiye gençliğinin tek merkezî kitle örgütünün oluşturulması sürecinde ise bir birim derneği durumundadır.

Yerini bu diyalektik bütün içinde koymaya çalıştığımız ODTÜ-DER, kendisine düşen görevleri bu somut şartlarda elinden geldiğince yerine getirmeye çalışacaktır. Kendi somut akademik talepleri doğrultusunda, özerk ve demokratik üniversite için, Mütevelli Heyeti'nin istifası için ve diğer tüm talepleri için, onu genelde halkımızın bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesine tâbi kılarak sonuna kadar mücadele edecektir.

YAŞASIN ÖZERK VE DEMOKRATİK ÜNİVERSİTE MÜCADELESİ

YAŞASIN DEVRİMCİ GENÇLİĞİN MÜCADELESİ

KAHROLSUN FAŞİZM

KAHROLSUN EMPERYALİZM VE OLİGARŞİK DİKTA

YAŞASIN HALKIMIZIN BAĞIMSIZLIK DEMOKRASİ VE SOSYALİZM MÜCADELESİ